

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Dagmar Nygrínové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **Mgr. J. A. B.**, zast. JUDr. Ivo Kahánkem, advokátem, se sídlem Praha 4 - Háje, Za Rybářstvím 203/3, proti žalované: **Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě**, se sídlem Praha 2, Sokolská 15, zast. Mgr. Martinem Sadílkem, advokátem, se sídlem Praha 1, Štěpánská 39, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2007, č. j. 9 Ca 182/2005 - 53,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 21. 3. 2007, č. j. 9 Ca 182/2005 - 53, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 219/AR/05, žalovaná neudělila žalobci autorizaci v oboru pozemní stavby podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů, s odůvodněním, že žalobcem absolvovaná autorizační zkouška byla zkušební komisí žalované hodnocena stupněm nevyhověl.

Podáním ze dne 4. 8. 2005, doručeným soudu dne 5. 8. 2005, žalobce doplnil žalobu ze dne 14. 6. 2005, když navrhl zrušení zmíněného rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 219/AR/05. Původní žalobou žalobce napadal závěr žalované o výsledku zkoušky odborné způsobilosti a domáhal se, aby soud žalované uložil povinnost udělit žalobci požadovanou autorizaci. V textu podané žaloby je pod bodem VIII. obsažena též žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení právního zástupce.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 21. 3. 2007, č. j. 9 Ca 182/2005 - 53, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

V odůvodnění uvedl, že žalovaná ve svém závěru o neudělení autorizace žalobci nepochybila, když vycházela z náležitého podkladu, jímž bylo výstupní hodnocení autorizační zkoušky. Městský soud v Praze proto žalobu v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl jako nedůvodnou.

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. a požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů. Stěžovatel namítal, že soud účelovou a scestnou konstrukcí aplikuje právní normu rozšiřujícím způsobem v jeho neprospěch. Konstatoval, že skutková podstata, z níž soud vycházel, je v rozporu se skutečnostmi uvedenými ve spisech, a namítal, že se soud nevypořádal s jeho žádostí o ustanovení právního zástupce, zástupce neustanovil, čímž poskytl žalované výhodu, neboť ta advokátem zastoupena byla. Městský soud v Praze dále podle stěžovatele připustil, aby se advokát žalovaného a jeho přísedící stěžovateli pošklebovali a hlasitě smáli. Stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc byla vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry soudu a zdůraznila, že průběh soudního řízení byl korektní a žádné právo stěžovatele nebylo žalovanou, jejím zástupcem ani soudem porušeno.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 7. 6. 2007, č. j. 9 Ca 182/2005 - 60, ustanovil zástupcem stěžovatele pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Ivo Kahánka, advokáta, který v doplnění kasační stížnosti zdůraznil, že řízení u Městského soudu v Praze bylo stíženo zásadní procesní vadou, neboť soud nerozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce, ač stěžovatel podmínky pro osvobození od soudních poplatků splňoval. Žalovaná byla v řízení zastoupena advokátem, čímž nebylo zajištěno rovné postavení stěžovatele v řízení, ani náležitá ochrana jeho práv a došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces.

Dne 11. 10. 2007 byla věc předložena k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu.

Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval včasnost podané kasační stížnosti a dospěl k závěru, že v projednávané věci nelze aplikovat ustanovení o tzv. fikci doručení, neboť z obsahu spisu zcela jednoznačně vyplývá, že napadený rozsudek byl stěžovateli omylem doručován na adresu jeho dřívějšího pobytu, nikoliv na jím uváděnou korespondenční adresu. Kasační stížnost tedy byla podána včas.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Podle § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné [§ 103 odst. 1 písm. c)] nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné [§ 103 odst. 1 písm. d)], jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že řízení před Městským soudem v Praze bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Na tuto skutečnost ostatně zcela korektně upozornil i Městský soud v Praze, který v přípisu

ze dne 13. 7. 2007, č. j. 9 Ca 182/2005 - 67, uvedl, že přehlédl žádost stěžovatele o ustanovení zástupce, a Nejvyššímu správnímu soudu proto navrhně zrušení svého rozsudku.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že žaloba obsahuje žádost stěžovatele o ustanovení právního zástupce. Městský soud v Praze však o této žádosti nerozhodl.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Byla-li navrhovateli ustanovena zástupcem některá z osob uvedených v odstavci 2, která je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen "daň"), zvyšuje se tento nárok vůči státu o částku odpovídající dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zvláštního právního předpisu; to samé platí i v případě, kdy osoby uvedené v odstavci 2 jsou společníky právnické osoby zřízené podle zvláštních právních předpisů upravujících výkon jejich povolání a plátcem daně je tato právnická osoba. Požádá-li navrhovatel o osvobození od soudních poplatků nebo o ustanovení zástupce, po dobu od podání takové žádosti do právní moci rozhodnutí o ní neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení.

Citované ustanovení poskytuje účastníku řízení právo podat návrh na ustanovení zástupce pro soudní řízení, čímž realizuje ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle kterého má každý právo na právní pomoc v řízení před soudy, jinými státními orgány či orgány veřejné správy, a to od počátku řízení.

Nedílnou součástí tohoto práva a práva na spravedlivý proces je právo účastníka na to, aby bylo o jeho návrhu na ustanovení zástupce rozhodnuto, a účastník tak dostal příležitost hájit svá práva u soudu prostřednictvím či za asistence kvalifikovaného zástupce, případně aby se mohl bránit proti rozhodnutí o neustanovení zástupce. Toto právo implikuje povinnost soudu o návrhu na ustanovení zástupce rozhodnout, již však Městský soud v Praze nedostál.

Nejvyšší správní soud k tomu připomíná, že podle zmíněného § 35 odst. 8 s. ř. s. po dobu od podání návrhu na ustanovení zástupce do právní moci rozhodnutí o něm neběží lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení. Smyslem tohoto ustanovení je reálně umožnit ustanovenému zástupci účastníka doplnění žalobních bodů. Nedošlo-li by ke stavění této lhůty, bylo by v řadě případů ustanovení zástupce zcela bezúčelné a formální.

Rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 219/AR/05, stěžovatel napadl v doplnění žaloby ze dne 4. 8. 2005. Městský soud v Praze o tomto návrhu nezahájil samostatné řízení, naopak k přezkoumání uvedeného rozhodnutí přikročil v již zahájeném řízení o žalobě ze dne 14. 6. 2005. Z obsahu této žaloby byl proto soud povinen vycházet. Stěžovatel zahrnul návrh na ustanovení zástupce do textu původní žaloby, tedy jej podal ještě před vydáním zmíněného rozhodnutí, tj. nepochybně před uplynutím lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2005, sp. zn. 219/AR/05.

Vzhledem k tomu, že Městský soud v Praze nerozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě a vydal rozhodnutí o věci samé, rozhodl o žalobě

v okamžiku, kdy ještě neuplynula lhůta pro podání žaloby, tedy ani pro její případné rozšíření (srov. § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.).

Svým postupem tak Městský soud v Praze porušil i právo stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (vyhlášena pod č. 209/1992 Sb.), použitelné podle čl. 10 Ústavy České republiky, neboť mu znemožnil domáhat se stanoveným postupem svého práva u nezávislého a nestranného soudu a upřel mu právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě projednána nezávislým a nestranným soudem. Postup Městského soudu v Praze představuje rovněž porušení rovného postavení účastníků, neboť stěžovateli soud nejenže neustanovil zástupce z řad advokátů, ale ani negativním rozhodnutím stěžovatele nevedl k tomu, aby si případně zástupce zvolil sám. V řízení byla tedy v důsledku pochybení soudu advokátem zastoupena pouze žalovaná, což jednoznačně zakládá nerovnost účastníků, a tím i porušení § 36 odst. 1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud uzavírá, že Městský soud v Praze pochybil, když o věci samé rozhodl, aniž před tím rozhodl o návrhu na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, a v důsledku toho rozhodl dříve, než uplynula lhůta pro podání žaloby. Tímto postupem Městský soud v Praze zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Nejvyšší správní soud proto napadený rozsudek Městského soudu v Praze podle § 110 odst. 1 s. ř. s., za použití § 109 odst. 3 téhož zákona, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Námitkami uplatněnými v kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť dospěl-li k závěru, že řízení před krajským soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci, nemohl usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek ve vztahu k takovému rozhodnutí, jestliže výsledkem bezvadného procesu by mohlo být rozhodnutí jiné.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí. Na Městském soudu v Praze tedy nyní bude, aby nejprve rozhodl o návrhu stěžovatele na ustanovení zástupce pro řízení o žalobě, a teprve poté napadené správní rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů, které stěžovatel uplatnil v podané žalobě, v jejím doplnění a případně v dalších podáních, která stěžovatel soudu před uplynutím lhůty pro podání žaloby předloží.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze v novém rozhodnutí ve věci rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti a o odměně zástupce stěžovatele.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. listopadu 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu

